

† Calinic Botoșăneanul
(coordonator)

**PĂRINTELE
HRISOSTOM DĂNILĂ –
MATEMATICIANUL VIETII
TRĂITE ÎN HRISTOS**

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2015

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	7
Prefață	13
Părintele Hrisostom Dănilă	23
Întâlniri destinale	31
Un profesor și un slujitor desăvârșit	46
Crâmpoie din viața unui om sfânt	49
Nici nu știai când trecea ora	55
Profesorul prin excelență	59
În căutarea unui duhovnic	60
De la el am învățat misterul cifrelor	68
O fi primit recunoștința binemeritată?!	70
Era înveșmântat în parfumul de tămâie	76
Vocația paideică a profesorului	78
Prin ei, m-am întâlnit cu Dumnezeu	87
Amintiri de suflet	99
A fost un om sfânt	106
Între două lumi	122
Eu sunt de lut, de ce mă lăudați?!	128
El nu va muri niciodată	130
Mulțumire și recunoștință	133
Un profesor simbol	136
Un ctitor al sufletului meu	147

Fărâme din preaplinul sufletului său

La începutul Postului Mare	153
La Duminica Sfântului Grigorie Palama	155
La Duminica Sfintei Cruci	169
La Duminica Sfântului Apostol Toma	185
La Duminica mironosițelor	196
La Duminica orbului din naștere	207
La Duminica samarinencei	221
La Duminica Floriilor	225
Vindecarea celor doi demonizați	237
Duminica Slăbănogului	248
Pilda lucrătorilor celor răi	263
Predica de pe munte	275
Duminica a XXI-a după Rusalii	295
Tăierea Capului Sfântului Prooroc Ioan	312
Nașterea Maicii Domnului	327
Înălțarea Mântuitorului	342
La Pogorârea Sfântului Duh	356

CUVÂNT ÎNAINTE

† *Calinic Botoșăneanul*

Lucrarea „Părintele Hrisostom Dănilă – Matematicianul vieții trăite în Hristos” – cu o prefață analitică semnată de distinsul Prof. univ. dr. Nicu Gavriluță, decanul Facultății de Filosofie din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” – Iași, este o carte de suflet, urzită în memoria Părintelui Hrisostom la împlinirea unui an de la strămutarea sa la cele veșnice.

Lucrarea cuprinde două părți. În prima parte sunt 20 evocări ale foștilor colegi din corpul profesoral sau elevi de la școala din Ghermănești și ale unor fii duhovnicești, care din dragoste filială l-au evocat în scris pe părintele lor spiritual.

Partea a doua cuprinde 22 predici, intitulate *Fărâme din preaplinul sufletului său*, primite spre publicare de la nepoții părintelui din București. Precizez că aceste predici păstrează originalitatea, limbajul arhaic ardelenesc și șarmul autorului; sunt redată așa cum au fost rostite de sfinția sa, fără nici o intervenție pe text din partea noastră.

Prin evocările în discuție, semnatarii acestora au încercat, unii, să-i reconstituie, prin excelență,

profilul profesorului de matematică, or, alții, pe cel spiritual, dobândit la școala cincizecimii marilor părinți duhovnici de la Mănăstirea Slatina: Paisie Olaru, Cleopa Ilie, Arsenie Papacioc, Petroniu Tănase, Evghenie Pojoga; sigur, după o prealabilă pregătire duhovnicească, ca mirean, în anturajul Părintelui Hrisostom Postolache, starețul iscusit și înțelept al Schitului / Mănăstirii Bucium, sau al părinților Roman Braga, Vartolomeu Dolhan, Daniel Sandu Tudor și alții, pe care sfinția sa i-a cunoscut încă de pe vremea în care preda la o școală din Municipiul Iași, înainte de a se fi dus la mănăstire.

Decretul 410, din 1 octombrie 1959, l-a găsit la Mănăstirea Slatina, în ascultarea de secretar al Părintelui Cleopa Ilie, stareț la acea vreme; suferințele cauzate de efectele aceluia decret nu l-au ocolit ci, dimpotrivă, părintele a gustat pe deplin din acestea, alături de miile de călugări și călugărițe umiliți, batjocoriți, torturați fizic, psihic, moral și intelectual și în cele din urmă scoși din mănăstiri de fiara comunistă și trimiși să se angajeze în câmpul muncii. Peste patru mii de monahi și monahii au fost supuși amintitului decret. În atari situații, multe mănăstiri au fost pustiite, devenind filiale ale parohiilor, peste 100 au fost desființate și închise, iar altele au fost transformate în sanatorii, azile, pușcării, sedii pentru C.A.P.-uri, magazine sătești.

Nimeni și nimic nu a putut opri furia nelegiuirilor împotriva monahilor – numiți „armata neagră” –

și a mănăstirilor, considerate principalele redute ale ortodoxiei românești.

Sigur, nu doar monahii și monahiile, cărora li s-au alăturat și intelectualii de marcă ai țării, au trecut prin ciurul nemilos al comuniștilor și al pușcăriilor comuniste, ci și mulți dintre ierarhii Sfintei noastre Biserici, care nu s-au supus dispozițiilor primite, – Mitropolitul Irineu Mihălcescu și Episcopii Pavel Șerpe și Partenie Ciopron sunt doar câteva exemple –, au fost scoși din scaune și trimiși la mănăstiri, unde au fost omorâți sau au murit sub ochiul vigilent al securității.

În dicționarul „Biserica întemnițată. România: 1944-1989”, apărut în 1998 sub egida Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, din cele peste 2544 de nume, 1725 sunt ale unor preoți ortodocși; în *Studiul introductiv* al respectivului dicționar sunt menționați 31 de ierarhi ortodocși scoși din scaun, sechestrați sau exilați; unii dintre ei au fost declarați morți în împrejurări suspecte. Sigur, avem convingerea că, așa cum spunea Valeriu Gafencu, supranumit „Sfântul închisorilor”: „Jertfele lor nu vor rămâne fără rod!”

Revenind, Părintele Hrisostom, după ce a fost forțat să plece din mănăstire, în 1959, sub pretextul că ar fi un bolnav incurabil, a fost trimis ca profesor la Școala din Ghermănești, jud. Vaslui, unde a pe malul Prutului, unde a activat până la pensie, adică până-n anul 1984. Acolo, deși a fost

monitorizat zilnic de oamenii securității, 24 de ore din 24, sfinția sa n-a renunțat nici o clipă la principiile sale sănătoase, moștenite de la părinții lui dragi, la crezul său nețărmurit în valorile spirituale ale neamului românesc.

Perioada slujirii sfinției sale la catedră este surprinsă în paginile evocărilor ce alcătuiesc prima parte din cuprinsul acestei cărți, evocări pline de sensibilitate și recunoștință semnate atât de cei din stepena sa, cât și de cei cărora sfinția sa le-a fost dascăl. Recunoștința lor nu face decât să mă bucure; slavă Domnului că încă mai există oameni care știu să mulțumească binefăcătorilor lor, celor care, într-un fel sau altul, au contribuit la devenirea lor socială, profesională și spirituală!

După ieșirea la pensie, în plină glorie comunistă, Părintele Hrisostom, grație bunăvoinței Preafericitului de pioasă amintire Teoctist, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Sucevei, și a părintelui stareț Elefterie Ciobanu, care l-a luat sub mantia protectoare a iubirii sale, ocrotindu-l de furia securității, s-a închinoviat la Schitul / Mănăstirea „Duminica Tuturor Sfinților” – Bucium, unde, după primirea harului preoției, a slujit, ca preot și stareț pentru o vreme, a predicat și s-a rugat pentru Neam și Țară până la sfârșitul vieții sale, întâmplat în luna septembrie, la ceas de seară – orele 19.15, în

mamă, s-a ocupat de corectura acestei cărți, precum și celor care au făcut posibilă publicarea acesteia: lector, redactor, tehnoredactor, designer, tipograf.

Dumnezeu, pentru rugăciunile Părintelui profesor Hrisostom Dănilă, să răsplătească fiecăruia – coordonator, narator sau cititor – după osteneala sa!

PREFAȚĂ

Prof. univ. dr. Nicu Gavriluță

Cartea „*Părintele Hrisostom Dănilă – Matematicianul vieții trăite în Hristos*” este o mărturie de suflet a celor care l-au cunoscut și prețuit pe profesorul de matematică Ioan Dănilă, devenit ulterior Părintele Hrisostom Dănilă. Volumul se deschide cu un admirabil text semnat de Preasfințitul Calinic Botoșăneanul. Autorul prezintă sintetic, clar și la obiect biografia Părintelui Hrisostom Dănilă.

Ca un veritabil discipol al aceluia faimos „*homo universalis*” din cultura europeană premodernă, viitorul Preot Hrisostom Dănilă a urmat trei facultăți: Filosofie, Matematică-Fizică și Inginerie, cu aplicație directă în Termotehnică. A învățat singur greaca veche. Fiind un intelectual cu trei licențe, regimul comunist al anilor 60 l-a „răsplătit” repartizându-l la Școala Generală din Ghermănești, Vaslui, undeva pe malul Prutului. A stat acolo 25 de ani, până la pensie. Opiniile celor ce l-au cunoscut sunt unanime: Ioan Dănilă a fost un dascăl realmente exemplar, o întruchipare a excelenței. A rostuit viața multor oameni obișnuiți și a format

adevărați intelectuali. Printre ei se numără și o parte dintre mărturisitorii acestei cărți: învățătoarea Rodica Ionescu, întâi eleva apoi colega profesorului Ioan Dănilă, colonelul Ștefan Sălăvăstru sau profesorul Dumitru Gânju de la Facultatea de Chimie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

După pensionarea din 1984, Profesorul Ioan Dănilă va cunoaște o veritabilă inițiere în tainele vieții monastice. Își asumă exemplar votul ascultării, practicând cu consecvență și acribie multe treburi domestice și anumite practici spirituale. În timp, fostul Profesor Ioan Dănilă devine călugăr, ierodiacon și ieromonah.

Concluzia acestei neobișnuite „deveniri întru ființă” (Constantin Noica) este excelent formulată de Preasfințitul Calinic Botoșăneanul. Părintele Hrisostom Dănilă a fost un om cu viață sfântă, „un profesor înțelept prin excelență, un călugăr, un slujitor și un duhovnic jertfelnic cum rar îți este dat să mai întâlnești în zilele noastre” (p. 28). În creștinismul nostru răsăritean, Părintele Hrisostom Dănilă rămâne un „rug aprins” – după inspirata expresie a lui Ion și Petru Lemnaru, doi foști elevi ai Profesorului Ioan Dănilă. A fost un om neobișnuit de discret și modest, preferând întotdeauna să-și ascundă darurile duhovnicești, așa cum scrie și Părintele Dumitru Carp de la Bucium în baza unei mărturii a Părintelui Arsenie Papacioc de la Techirghiol.

Cu certitudine, Părintele Hrisostom Dănilă a avut vocația asumării „sfintelor nevoințe ale desăvârșirii”. Harisma dată de bunul Dumnezeu acestui om uimea lumea încă de pe vremea când era „Profesorul de matematică Ioan Dănilă”. Avem în acest sens emoționanta mărturie a preotului Corneliu Mazilu din Ghermănești. Ca profesor de matematică și credincios practicant pe ascuns a ritualurilor creștine în biserica din Valea Vulpii (satul vecin), Ioan Dănilă citea Psalmii Utreniei de se făcea „o liniște de mormânt” (p. 46). Ca om era atent și foarte cumpătat. Era conștient de valoarea lui, dar nu a făcut niciodată caz de așa ceva. Toți oamenii locului îl respectau și apreciau ca profesionist. Așa cum este și firesc, profesorul avea o atitudine diferențiată în raport cu valoarea elevului. „Era blând și bun cu elevii buni, însă sever și intransigent cu elevii răi. Ura impostura, obrăznicia și nemunca/lenea” (p. 47). Era foarte prețuit pentru „corectitudinea, meticulozitatea, intransigența, perseverența și asiduitatea domniei sale la catedră” (p. 49). Despre toate aceste calități dau astăzi seamă, pe bună dreptate și în deplină cunoștință de cauză, foștii colegi Profesori Maria și Gheorghe Mihai.

Colegul lor matematician era unul dintre puținii posesori ai unei pedagogii foarte subtile. Știa cum să te călăuzească către pragul minții tale și nu neapărat în casa înțelepciunii sale, așa cum inspirat scrie Inginerul Costel Florea invocându-l pe Kahlil

Gibran (p. 69). Profesorul Ioan Dănilă era „sfântul Ghermăneștilor” după cum scrie Tatiana Lovin. A predat matematica, dar știa de minune să inițieze elevii și în lumea vizuală a poveștilor, miturilor și lumilor fabuloase din creștinism. Mărturia domnului Eugen Trandafir este edificatoare în acest sens.

O lecție subtilă a fost și aceea de *a nu te da în viață cu barca peste cap căci ți se varsă mintea pe jos*. Cu mintea întreagă în paharul vieții poți privi înapoi pe drumul existenței recunoscându-ți reperele identitare, așa cum inspirat interpretează Inginerul Eugen Trandafir o secvență din lecția de matematică a Profesorului Hrisostom Dănilă.

Părintele Hrisostom Dănilă a fost un mare om de carte și, ulterior, un „nebun întru Hristos”. Prin sfințenia exemplar tăinuită a vieții sale și a altor colegi nevoitori întru cele sfinte, noi, profanii, am putea crede că s-a reușit sacralizarea naturii și a întregului univers din zona mănăstirii Bucium. Lucrarea duhovnicească, trăirea întru Hristos și forța spirituală a călugărilor de la Mănăstirea Bucium din Iași alunga până și vremea rea. Am reținut exemplul din carte: în timp ce în Iași era „furtună cu ploaie de ziceai că e rupere de nori” (p. 61), la Mănăstirea Bucium era „un soare cald, blând și frumos” (p. 61).

Mai mulți mărturisitori din această carte – și nu numai – au convingerea că Părintele Hrisostom

PĂRINTELE HRISOSTOM DĂNILĂ

† Calinic Botoșăneanul

S-a născut în anul 1923, la Privegherea Sfântului Ierarh Nicolae, în Ocna Mureșului, din județul Alba, primind numele Ioan.

Întrucât biserica satului a fost răpită de greco-catolici, el a fost botezat într-o casă țărănească, cu cerdac, în care, de altfel, se slujea de Părintele Octavian Albani, care i-a fost și naș de botez.

Mai târziu, tatăl lui a ctitorit o biserică ortodoxă și astfel sătenii au avut biserica lor.

După un an pregătitor – având ca educatoare pe Lelița Paula, o rudă mai îndepărtată de-a sfinției sale, cu prețioase studii la Viena – între 1930-1934 a urmat școala primară din localitatea natală.

Între anii 1934-1938 a urmat gimnaziul, iar între anii 1938-1942 a urmat Liceul „Regele Ferdinand”, din Turda. Atât la gimnaziu, cât și la liceu, a învățat religia cu preotul din parohia pe raza căreia se aflau școlile în discuție. Pe atunci, religia, era obligatorie, făcea parte din trunchiul comun.

După terminarea liceului a ales să urmeze cursurile Facultății de Filosofie, nu în Cluj, ci la București. După doi ani de studii universitare a

fost încorporat la Regimentul 10 „Călărași” – Sebeș. Însă, ca să nu fie luat pe front – în Apus – a fost trimis la Școala de ofițeri, mai întâi, la Sibiu, apoi, a fost transferat la Târgoviște.

După terminarea războiului a revenit în Regimentul de la Sebeș. Bucuria lui era aceea că nu pierdea sesiunile de la Facultatea de Filosofie; așa se face că, în 1946, și-a putut lua licența.

Pe atunci, Facultatea de Filosofie cuprindea catedrele: Filosofie, Psihologie, Sociologie, Logică, Pedagogie, Bibliologie. Ca îndrumător de licență l-a avut pe Profesorul Mircea Florian – de la catedra de Filosofie – cu tema: *Timpul la Bergson*. La Sociologie era vestitul profesor D. Gusti, iar la Bibliologie, Profesorul Tistu, fostul profesor al Regelui Mihai.

După absolvire, din 1947, a fost profesor timp de un an la gimnaziul din localitatea natală – Ocna Mureșului, după care, între anii 1948-1951 a urmat Facultatea de Matematică-Fizică la Universitatea din București; pe atunci Facultatea avea și o secție de astronomie.

Și aici, ca și la Filosofie, avea profesori de renume: la Fizica generală avea pe Profesorul Eugen Bădărău, la Fizica atomică, pe Profesorul Horea Hulubei, iar la Analiza matematicii, pe Profesorul Miron Niculescu, Președintele Academiei Române; nume grele în cultura noastră națională și internațională.

La examenul de Licență – specialitatea Matematică – a susținut teza: *Motoare asincrone*, cu Profesorul Teodorescu.

După examenul de licență, în 1951, a fost repartizat la o școală din Municipiul Iași. Dornic de cunoaștere, șase ani cât a stat în Iași a urmat Institutul Politehnic, secția mecano-energetică.

Lucrarea de diplomă a susținut-o la Termotehnică, îndrumător avându-l pe Profesorul T. Câmpanu.

La Iași – în perioada 1951-1957, după ce a vizitat mai multe biserici, s-a legat sufletește de Biserica Bărboi; biserica, pe atunci, era destul de avariată, ca după război. Aici, profesorul Ioan Dănilă a îndeplinit ascultarea de paracliser: bătea toaca, trăgea clopotele, aprindea candelile, tăia anafora, făcea curat în biserică și multe altele din cele ale paracliserului, rânduite de Părintele Vladimir Glosaru, un bucovinean sadea din Cernăuți.

Biserica Bărboi fiind nu departe de Golia, adesea, când timpul îi permitea, mergea pentru frumusețea locului și pentru reculegere, prilej cu care a cunoscut-o pe Monahia Benedicta, sora Părintelui Roman Braga, pe atunci Rasofora Versavia, care locuia la Metocul Maicilor. Era licențiată, nu în Teologie, ci în Muzică.

Fratele ei – Părintele Roman – după ce s-a întors din închisoare, s-a călugărit la Mănăstirea Cetățuia. Înainte de a-l întâlni pe Părintele Roman

ÎNTÂLNIRI DESTINALE

Prof. univ. dr. Cristina Gavriluță

În viață unele întâlniri cu celălalt stau sub semnul unui mister de nepătruns. Unele pot trece pe lângă noi, altele ne pot marca definitiv. Depinde doar de noi dacă putem să rezonăm cu ele, sau să le descifrăm sensurile și înțelesurile. Mă tem că evocarea acestora poate știrbi ceva din inefabilul lor... Întotdeauna rămâne ceva nespus și greu de prins în cuvinte.

Nu știu dacă am putut să descifrez întrutotul sensul întâlnirii mele cu Părintele Hrisostom Dănilă, dar am simțit, da, am simțit din prima clipă o atracție puternică față de personalitatea sa. Magnetismul său duhovnicesc, uman și cultural, s-a manifestat dintru început. Întâlnirile cu el pe parcursul celor 20 de ani au devenit prilej de bucurie și o neîncetată provocare. Știam mereu că cineva, acolo sus, la Bucium, înțelege mult mai mult din zbuțumul și zbaterile noastre cotidiene.

Totul a început în primul an de facultate, în 1994. Ca studentă la sociologie, cu pasiuni în domeniul studiului antropologic și religios, m-au fascinat oamenii de anvergură intelectuală, dar

care manifestau și o noblețe spirituală aparte. Discuțiile cu colegii care se prelungeau după orele de curs în jurul unor personalități aparte, precum Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Nicolae Steindhardt aveau întotdeauna o aură de nostalgie. Cu toții au fost niște cărturari de o mare elevație spirituală. Ideea că toate lucrurile bune se petrec în trecut nemulțumea un grup de tineri care încercau să găsească repere totale într-o lume ce tocmai se scutura de o lungă perioadă de ideologie marxistă.

Într-una dintre zile, un coleg ne-a spus că la mănăstirea Bucium a descoperit un preot special. Era „tobă de carte” și, în plus, ar avea „darul vederii cu duhul”, așa cum doar marii duhovnici îl au. Au urmat apoi lungi discuții despre cunoaștere și despre cunoașterea cu duhul, încât am fost profund provocată de cele auzite. Lecturile ce au urmat mi-au alimentat și mai mult curiozitatea.

Cu emoția firească a căutării, într-una din zile am luat drumul Buciumului. Intru în biserica ascunsă printre arborii seculari și prin lumina asfințitului, filtrată de un geam micuț, deslușesc în strană figura unui preot aplecat peste un teanc de pomelnice. Își ridică ochii nefiresc de lucioși și mă privește fix. Atunci m-am simțit dezbrăcată de toate gândurile ascunse în cele mai tainice unghere ale ființei mele. Fața i s-a luminat și m-a chemat lângă el. „Ai venit?”, m-a întrebat ca și cum m-ar fi așteptat. A început apoi să-mi vorbească ca și cum

ne-am fi cunoscut dintotdeauna. Vorbea încet, modulându-și blând vocea, urmând un gând numai de el știut. Fără să mă întrebe nimic, întotdeauna răspundea parcă nesfârșitelor mele întrebări ce n-au mai fost rostite niciodată. Din când în când îndrăzneam să spun câte ceva pentru a-l întrerupe. El depăna în continuare firul gândurilor cu aceeași voce ușor melodioasă, imperturbabilă... A fost destul de greu să înțeleg, la început, tâlcul povestirilor sale presărate aparent întâmplător cu pilde și cu mesaje directe în întâmpinarea tăcutelor mele nedumeriri.

Atunci am descoperit însă că omul din fața mea, ascuns sub chipul unui părinte obișnuit, cunoștea filosofie, psihologie, matematică, sociologie, teologie, dar, mai presus de toate, cunoștea tainele sufletului omenesc. Și toate acestea erau livrate cu măsură căutătorului din mine cu o discreție și o smerenie rar întâlnite. Reacția în fața primei întâlniri a stat sub semnul fascinației. Au urmat apoi altele și altele...

Fiecare întâlnire reprezenta o poveste. O poveste a Părintelui Hrisostom Dănilă despre sine, despre lume și despre Dumnezeu. Adesea planurile se întrepătrundeau și în scurt timp mi-am dat seama că de acolo, din turnul său de fildeș, părintele cunoștea extrem de multă lume și era la curent cu o multitudine de aspecte din viața socială, politică și culturală la nivel global. Analizele sale erau

obiective, subtile și pline de erudiție. Astfel, am înțeles că izolarea într-o lume globalizată în care omul este aproape devorat de o multitudine de stimuli dă obiectivitate, detașare, cunoaștere profundă și mai bună înțelegere a lucrurilor. De această dată, exercițiul retragerii, al rugăciunii și al meditației profunde în spațiul monahal a desăvârșit intelectualul din el.

Adesea m-am gândit că, poate, fiecăruia ne-ar prii o retragere periodică din tumultul mundan. Ne-ar da o mai clară vedere asupra a ceea ce suntem și asupra rosturilor noastre pe pământ. Experiența Părintelui Hrisostom Dănilă merită cercetată cu mai multă atenție și în acest sens. Îndepărtându-se de lume, el și-a apropiat-o mai mult. Vorbea cu ușurință despre artiști, medici, profesori, informaticieni, avocați, preoți, oameni simpli din Europa sau de pe alte continente. Le cunoștea proiectele, frământările, bucuriile și tristețile. Paradoxal, viața monahală nu i-a adus singurătatea, ci i-a îmbogățit existența cu o mulțime de prieteni de pretutindeni.

Nu pot să nu mă gândesc aici la omul modern prizonier al relațiilor zilnice și al rețelelor de comunicare și socializare, care se descoperă în cele din urmă un însingurat. Paradigma mulțimilor însingurate frecvent utilizată de filosofi, teologi, antropologi și oameni de cultură pare să-și găsească reversul în experiența părintelui.